
Evalueringsrapport Nordiska språkpiloter

november 2008

Kaj Eklund

INNEHÅLL

Sammanfattning.....	s.2
Resultat.....	s.2
Resultatredovisning.....	s.3
Målsättningar.....	s.3
Utbildningens mål.....	s.3
Webbplats.....	s.4
Kurserna nådde målen.....	s.4
Fas 2 nådde målen.....	s.5
Rekommendationer.....	s.6
BILAGORNA 1, 2, 3 och 4	

SAMMANFATTNING

Denna rapport evaluerar projektet Nordiska språkpiloter inom skola/lärarytutbildning i Norden. Projektet omfattar utbildningen av 60 språkpiloter vid tre parallella kurser: Schæffergården 19-23 november 2007, Hanaholmen 31 mars – 4 april 2008 och Voxenåsen 6-10 oktober 2008. Därtill hölls en slutkonferens på Voxenåsen 28-30 november 2008. Utbildningen av språkpiloter åren 2007-2008 är den första fasen i projektet, vars övergripande mål är att stärka gransspråksundervisningen i grundskolan i Norden.

Språkpilotsprojektets mål

- ▶ utbilda 60 språkpiloter åren 2007-2008
- ▶ språkpiloter är aktiva lärare som även handleder lärarstuderande
- ▶ språkpiloter är aktiva förmedlare av gransspråk och/eller ett nordiskt språk som främmande språk i grundskolan
- ▶ språkpiloter kan vägleda i användningen av undervisningsmaterial och utveckla praxis och metoder för undervisningen i gransspråk i grundskolan
- ▶ språkpiloter bidrar till att utveckla den praktiska delen av gransspråksmomentet i lärarytutbildningen, både kvalitativt och kvantitativt

Resultat:

Utbilda språkpiloter

- ▶ 59 språkpiloter har utbildats under projekttiden
- ▶ kursdeltagarna har uppgraderat sin gransspråksdidaktiska kompetens under kurserna
- ▶ kursdeltagarna har efter kursen verkat som språkpiloter: fungerat som resurser i gransspråksdidaktik, väglett i användningen av undervisningsmaterial etc.
- ▶ kursdeltagarna har etablerat kontakt med kolleger i grannländerna
- ▶ kurserna har ökat deltagarnas motivation att arbeta med gransspråk

Kursmålen uppnådda

- ▶ kurserna har gett språkpiloter verktyg för att själva kunna utveckla konkreta undervisningsmetoder och konkret undervisningsmaterial
- ▶ språkpiloter är tillfredsställda med kursens uppläggning och kvalitet
- ▶ kursinnehållet betecknas som relevant och användbart och får 3,7 poäng av 4
- ▶ undervisning och arbetsmetoder får 3,8 poäng av 4
- ▶ föreläsare och aktiviteter 3,6 poäng av 4
- ▶ kurserna har ökat motivationen att arbeta med gransspråk
- ▶ kurserna har utvecklat deltagarnas syn på gransspråksundervisning
- ▶ deltagarna kommer att använda nordiskt material på ett annorlunda sätt efter kursen.
- ▶ deltagarna har fått mycket material och undervisningsexempel
- ▶ under kurserna har deltagarna skapat kontakter till kolleger
- ▶ kurserna har gett språkpiloter impulser och inspiration att använda nytt material
- ▶ språkpiloterens webbplats kan i framtiden användas för utbyte av undervisningsmaterial

Rekrytering av språkpiloter

- ▶ cirka hälften av de 60 språkpilotererna är lärare som arbetar med handledning av lärarstudenter: projektplanen riktar primärt in sig på handledande lärare
- ▶ den geografiska fördelningen av språkpiloter: Danmark 20, Finland 7, Färöarna 3, Island 9, Norge 5, Sverige 16

RESULTATREDOVISNING

Målsättningar

I detta avsnitt redovisas evalueringsresultaten mera detaljerat.

Målsättningen för Språkpilotprojektet är att kvalitativt och kvantitativt stärka grannspråksundervisningen i grundskolan i Norden. Detta sker genom en fokuserad satsning på övnings- eller praktiklärare; erfarna grundskollärare som är aktiva på fältet och som samtidigt är lärarutbildare med ansvar för den praktiska delen av lärarstudierna.

Handledande lärare har inte tidigare identifierats som en nyckelgrupp i arbetet för en nordisk språkförståelse. De saknar ett eget utbud av fortbildning på området, och de saknar ett nordiskt nätverk. Projektet skall även resultera i att läromedel som ges ut med nordisk finansiering i högre grad än tidigare dag tas i bruk i skolorna och i lärarutbildningen. (Se projektplanen ”Nordiske språkpiloter innen skole/lærerutdanning i Norden”.)

Språkpilotprojektet består inte av en isolerad kurs: målsättningen är att etablera ett nätverk av resurslärare som fungerar aktivt både i skola och inom lärarutbildning. De nordiska språkpilotererna skall kunna handleda kolleger och studenter och vara pådrivande i utvecklingen mot en bättre och effektivare grannspråksundervisning.

Projektet Nordiska språkpiloter har utbildat 59 språkpiloter åren 2007-2008. Den första kursen med 20 deltagare hölls på Schæffergården i Danmark 19-23 november 2007. De två följande kurserna med 20 respektive 19 deltagare var hölls år 2008: 31 mars – 4 april på Hanaholmen i Finland och 6-10 oktober på Voxenåsen i Norge. En avslutande konferens med 40 deltagare hölls 28-30 november på Lysebo i Norge.

Utbildningens mål

Kurserna behandlade undervisning, didaktik och ämnesmetodik i grannspråk och nordiska språk som främmande språk. Tyngdpunkten lades vid motivering och goda undervisningsexempel. Erfarenhetsutbyte mellan deltagarna betonades. Kursmaterialet omfattade nya undervisningsredskap för att öka elevmotivationen.

I kurserna ingick minst två moduler danska, norska och svenska. Därtill ingick en orientering om något/några av följande språk: finska, färöiska, isländska, grönländska, samiska.

Webbplatsen

En del av undervisningsmaterialet från kurserna finns tillgängligt på projektets webbplats [www.sprogpiloter.dk]. Webbplatsen ingick som ett element i förberedelsen och genomförandet av kursen. Webbplatsen skall även fungera som kontaktforum för språkpiloterna och som informationskanal för arrangörerna. Deltagarna kan utbyta undervisningsidéer och material, få hjälp till sin undervisning och ge respons på material.

Kurserna nådde målen

Denna evalueringsrapport sammanfattar utvärderingen av språkpilottprojektets tre kurser och fokuserar på språkpiloternas rapporter om sin verksamhet efter kurserna. De tre kurserna har tidigare evaluerats separat: i en evalueringsrapport från kurs 1, i ett PM från kurs 2, och i ett PM från kurs 3. Som bilaga bifogas de två enkätformulär som använts vid kursutvärderingen (bilaga 1 och 2).

Lärare är generellt kritiska kursdeltagare eftersom de arbetar professionellt med undervisning. Den utvärdering som språkpilottprojektets tre kurser fått är emellertid genomgående väldigt positiv. Kursevalueringens enkätsvar och intervjuer visar att kursen på de flesta punkter uppnått de målsättningar som ställts upp i projektplanen. De förslag till förbättringar som kursdeltagarna gav gällde mindre justeringar: bland annat efterlyste man mera tid till diskussion och grupparbete.

Kursutvärderingsresultaten i korthet

- Föreläsarna får genomgående höga betyg: medelbetyget för alla föreläsare uppgår till 3,6 poäng av 4.
- Metoder och aktiviteter får 3,8 poäng av 4.
- Kursinnehållet har uppfattats som relevant och användbart: 3,7 poäng av 4.
- Kursdeltagarnas grannspråksdidaktiska kompetens har uppdaterats.
- Kursdeltagarna har under kursen skapat nordiska kontakter – ett fåtal hade före kursen ett nordiskt kontaktnät.
- Kursen har ökat kursdeltagarnas motivation: entusiasm och engagemang präglade deltagarna under kurserna.
- Rekryteringen följer projektplanen efter att man till den sista kursen lyckades rekrytera fler finländska deltagare.

- Av deltagarna arbetade hälften med någon form av handledning för lärarstuderande, hälften i vanlig undervisning. Rekryteringen till kurserna har varit en flaskhals: handledande lärare var den primära målgruppen.

Fas 2 nådde målen

För att mäta språkpiloternas aktivitet efter utbildningen sändes i november en ”slutvärderingsblankett” till de 40 språkpiloter som deltagit i kurs 1 och 2. Deltagarna i kurs 3 deltar inte i denna slutvärdering eftersom kurs 3 hölls i oktober 2008, kort innan utvärderingsblanketten sändes ut. Deltagarna i kurs 3 har inte haft möjlighet att på så kort tid etablera en verksamhet som språkpiloter. Som bilaga bifogas slutvärderingsblanketten samt lätt redigerade svarskommentarer (bilaga 3 och 4).

Kurs 1 hölls i november 2007 och kurs 2 i månadsskiftet mars-april 2008. Det innebär att språkpiloter från kurs 1 haft gott om tid att förbereda sin verksamhet som språkpiloter till läsåret 2008-2009, medan planeringstiden för många språkpiloter från kurs 2 kan ha varit knapp. Därför är det för tidigt att i det här skedet skapa en helhetsbild av hur projektet utfallit.

En genomgång av kommentarerna vid slutvärderingen visar dock att Språkpilotprojektet i sin andra fas lyckats uppnå de flesta av de uppställda målen, exempel:

- Språkpiloternas fokusering på grannspråken har ökat efter kurserna.
- Grannspråksdimensionen har i högre grad än tidigare har förts in i undervisningen.
- Språkpiloterna har fungerat som aktiva förmedlare av nordiska språk i sin lärarpraktik, samt som vägledare för kolleger.
- Många har utnyttjat de kontakter som de fått under kurserna.
- Många har handlett kolleger och lärarstuderande i fråga om material och metoder.

Slutvärderingen har besvarats av 25 språkpiloter. Av dessa är 12 lärare som handleder eller undervisar lärarstuderande, medan 13 är ”vanliga” lärare.

Fokusering. Med få undantag har språkpiloterna fokuserat mer än tidigare på grannspråken både i undervisning och i lärarstuderandenas praktik.

Material. Merparten av de som besvarat enkäten har utvecklat material och metoder, både genom att köpa in material och att skapa eget material.

Roll. Alla utom en har antagit rollen som förmedlare av nordiska språk och fungerat som resurs för kolleger.

Nätverk. Nätverksarbetet har kanske inte till alla delar ännu utvecklats, hälften av de som svarat säger att de efter kursen samarbetat med lärare och skolor de fått kontakt med under kursen, övriga planerar att starta ett samarbete.

Webbplatsen. Över hälften av dem som besvarat enkäten har i någon form använt webbplatsen. Denna får mest beröm, men det förekommer kommentarer som efterlyser en utveckling av webbplatsen så att den aktivt kan användas också i undervisningen.

REKOMMENDATIONER

För att till alla delar uppnå de långsiktiga mål som ställs upp i projektplanen är det tre saker som kräver fortsatta insatser.

1. Språkpiloternas webbplats är central för språkpiloternas fortsatta arbete. Det är genom den språkpiloterna kan hålla kontakt med kolleger, bygga nätverk, följa med utbudet av nya läromedel, linkar och praktiska undervisningsexempel. Webbplatsen bör därför kontinuerligt utvecklas och uppdateras så att den utgör ett levande forum för språkpiloternas verksamhet
2. Nya språkpiloter bör rekryteras och utbildas. För att effektivera användningen av resurser är det skäl att primärt rekrytera språkpiloter som arbetar med handledning av lärarstudenter: på så sätt blir projektets ringar i vattnet större och vidare. Man bör även eftersträva en jämn fördelning av språkpiloter mellan de olika länderna.
3. Språkpilotprojektet bör aktivt verka för att grannspråksmomentet i lärarutbildningen säkras (förhoppningsvis även i skolans styrdokument).

Helsingfors, den 24 november 2008

Kaj Eklund